

բոլոր հեղինակը ան չէ, որ մէկու մը չէ նմանած, այլ ան՝ որուն մէկը չկրնար նմանիւ », ըսած է Շաթոպրիան: Շատ հեղինակներու ըով, նմանութիւնը ոչ միայն ծառայական բան մը չէ, այլ հարկաւոր օրէնք մը համարուած է: Ինչպէս Պատտոն, Կուինս, տիլիանոս, Լոնգինոս, շատերն ալ խոստովանած են, թէ դասական մատենագիրներու նմանիլը ապահով ճամբայ մըն է վսեմին հասնելու: Բնաւ մէկը մտաբերած չէ դարովիլու Ռասին, իր Iphigénieով Եւրիպիդէսի նմանած ըլլալուն: Արիստոն, որ գիտներու մասին՝ էն քաջերէն է՝ սիրած է նմանութիւնը: Շաթոպրիան՝ Միլտոնի մէջ ընկղմած է: Ինչպէս Էտ. Տէ-Ամիշիս՝ Մանծոնիի մէջ: Շահագրգիռ մէջ Պայրընթ կը ճանչցուի, ինչպէս Պերն Պոռչեանցի մէջ՝ վերք Հոյաստանիի հեղինակը: Վիթթոր Հիւկո, Թիալով միշտ ինքնատիպ, յառաջ եկած է Շեքսպիրէն ու Ռոմանալօրէն: Ով. Թիէրի պատմիչ եղաւ Շաթոպրիանի Մարտիրոսներու Զ գերբը կարդալով: Եւ ո՞վ կրնայ պնդել, որ առանց Շաթոպրիանի՝ Միշլէն մը կ'ունենար Գաղղիան: Թէ ինչպէս դասական նմանութիւնը ինքնատիպ կը մնայ, զայն արդէն հաստատած է Ա. Շէնիէ: Հոմերոս՝ աշակերտ ունի իրեն՝ Վիրգիլ մը: Տանդէ նուազ մեծ չէ, հին մատենագիրներէ և զրուպատուներէ ներշնչուած ըլլալուն համար: Գալտէրոն, նշանաւոր Գալտէրոնը, չկրցաւ կենալ առանց նմանելու հին խորհրդախաղերու (Mistères): Նոյն իսկ Համիլիոն հեղինակը՝ նմանութիւններ ունի միջին դարու բանաստեղծներու հետ: Ռաֆաէլ Հոլմինըզ ժամանակագիրը, (մ. 1580) օրինակի համար, Շեքսպիրի պատմական Թատրերգութիւններուն (ինչպէս King Lear, Macbeth, և այլն), զլիաւոր աղբիւրն է: (Հմտ. F. Laing, Hist. of Eng. Liter):

Վերջապէս, ըլլայ տկարութիւն կամ բորբոքումի օրինաւոր փափագ, ըլլայ կոյր հիացման մ'արդիւնք, նմանութիւնը ամէն կողմէն է Մարդիկ կը կարծեն թէ շատ զաղափարներ ունին. ընդհակառակն, ի-

րենց գիտներու տարածութիւնը բաւական սահմանափակ է: Ըստ արդի քննադատի մը, մարդիկ կը սիրեն նոյն բաները կրել կենել նորաւոր ոճերու և գոյներու տակ ծածկած: Նիւթ մը ձեռքէ ձեռք կ'անցնի և այլ եւս մէկու մ'ալ չէ:

(Թարգմանաբար)

Հ. Ղ. ԲԵՒԿԵՆՍ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊ

ՏԻԲԵՐԻՍԻ ՆԱԽԱՎԱՐՆ

(Շարունակութիւն տես էջ 40)

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հինց օր անցեր էր Դեկտտին Գոթթացիներուն բաւակը երթալէն ի վեր, և այս միջոցին Ալարիկոս պաշարուած վերուցեր էր, և արդէն սկսեց էին եւրեւնալ անոր հետանալուն ուրախալի արդիւնք: Երբ. վասն զի տոյն օրէ օր աւելի կը նուազէր, և ամէն ոք կը յուսար որ ժանտախտն ալ կամաց կամաց պիտի դադրի, քանի որ անկէպայ արդէն իր ընթացքը կատարեր էր այնչափ զոհեր հնձնելով: Դեկտտ Գոթթացիներու բանակէն դառնալէն վերջը՝ դեռ անգամ մը միայն տնէն դուրս ելեր էր, որպէս զի երթայ Հերոնիմոսին պատմէ իր ճամբորդութիւնն արդիւնքը: Սուրբ վարդապետն աղաչեց պատրիկին՝ որ վաղորդային չյայտնէ Մարկելոսի մատնութեան լուրը, որով սատրիկ պիտի վշտանար ինղծ օրիորդն: Դեկտտ լուռ: Ինչո՞ւ կեցած՝ լսեց Հերոնիմոսին տուած գովեստը բարեպաշտ աղկան վրայ, և սրտին խորը ունեցած զայրոյթը զսպելով՝ խօսք մ'ալ չանցնց բերէն՝ որ տարակոյս ձգէր օրիորդին առաքիւնութեանց վրայ, որ իր աշխի խորագէտ և անպիտան աղէկի մը կ'երեւնար:

Գոթթացիներու բանակէն դառնալուն հինգերորդ օրը, իրիկուան դէմ, Դեկտտ ուզեց տեսութեան երթալ Ալեքսա պատրիկուհւոյն՝ որ հիւանդ պառկած էր: Ճամբան երթալու ատեն նա կը կրտէր ակռաները՝ մտածելով որ նորէն պիտի տեսնէ մատնչին քայրը. երբ պատրիկուհւոյն տան առջեւը հասաւ՝ տեսաւ հոն Արգիսը, որ նոյնպէս կ'ուզէր այցելել պատրիկուհւոյն, որպէս զի տեղեկութիւն տայ անոր չքաւոր ընտանիքի մը մասին:

Դեկտտ քաղաքավարութեամբ ողջունելով Նաւավարը՝ վեր ելաւ սանդուկէն, որ կը տանէր

Ասելայի ճերմակ սենեակը. բայց դեռ հոն չհասած՝ անցաւ սրահէ մը՝ ուր անկիւն մը քաշուած նստեր էր Միլոն։ Երկու այցելուներն չնմարեցին թողնել, որ սարսափահար եղաւ Սարգիսը տեսնելով, ինչպէս որ ուրիշ անգամ մ'ալ հանդիպած էր անոր՝ Ապպան ճամբուն շրջակայքը. և երբ տեսաւ անոր քովընտի սեւ նեակը մտնելը, ձեռքերը գիտուն վրայ դնելով սկսաւ ընդհատ ձայնով թոթովել։

— Տեսի՛ր մը չէ՞ արդեօք... Լսեցի ես անոր ձայնը. չեմ սխալիր, ինքն է... Կեր, խղճի խայթին ծանրութեան տակ կորացած, ոսմկաւ կան գգեստ մը հագած, չոռով դարձած է... Ի՞նչ պէտք եմ ընել... Որքան խորհուրդ հարցնել...

Այս անկապ խօսքերը արտասանելով՝ Միլոս կամացուկ մը մօտեցաւ դրան՝ լսելու համար թէ ինչ կը խօսուէր սենեկին մէջ, ուր մտեր էր Տիբերիսի Նաւավարն։

Դեկտի և Նաւավարին ներս մտած պահուն՝ Հերոնիմոս իր սովորութեան համեմատ՝ զիրք կը կարգադր բարեպաշտ կիներուն։ Մեկանիս և Վադերիս կը մանէին, և օրիորդն բողբոլիկն մաղձ ձուտեր էր՝ շարունակ Մարկելոսին վրայ մտածելով։

— Կ'օգնեմ ես ըստ ընտանիքիդ, և վաղը Մեկանիսն ալ կը տանի անոր իւր ողորմութիւնը, ըսաւ Ասելա, Սարգսին խօսքերը լսելէն վերջը։

— Օրհնեալ ըլլաւ դու, մի՛ պատրիկուհի, աղքատին օրհնութիւնն պիտի բանայ քեզի երկընթիւնդ, զոհեալ, պատասխանեց Սարգիս։

— Լաւ կ'ըսես, Սարգիս, աւելցուց Հերոնիմոս. աղքատին օրհնութիւնն կը հասնի մինչեւ Աստուածորդուդ գահը, որ կամաւորապէս աղքատացաւ և մեր վրայ պարտք դրաւ ողորմութիւնը, բայց ոչ թէ փարիսեցոյն ողորմութիւնը, որ փող գարնել կու տար բրած ողորմութիւնը ուրիշներուն իմացնելու համար, այլ այն ողորմութիւնը զոր գիտեն ընել Ասելա և Մեկանիս և ուրիշ շատ պատրիկներ։ «Թող գովու զձեզ անօթիներու աղիքներն, ո՛ր զստերք, և օրհնեն զձեզ անոնց չրթուքներն։ Ուրիշներն թող եկէ՛ր ղեցիներ շինեն, անոնց պատերը մարմարիոննեւրով դրուագեն. թող փղոսկրով և արծաթով քարդարեն դռները, և պատուական քարերով խորանները։ Չանոք չեմ պահաւորակեր, չեմ զատապարտեր, թող իւրաքանչիւր ռք կրօնքի համար ընէ՛ր ինչ որ իրեն լաւ կը թուի. լաւաւդն է այնպէս ընել՝ քան թէ նստի դիզուած հարստութիւններու վրայ. բայց դուք ուրիշ բան չհամար նուիրած էք զձեզ, այսինքն է հազցնելու գգրիստոս աղքատներու և հիւանդներու մէջ, կերակրելու զինքը անօթիներու մէջ, և հիւրընկալու անոնց մէջ՝ որոնք տեղ մը չունին համալին և մանաւանդ յընտանիսն հաստոյ՝»։ Սուրբ է ձեր առաջդրութիւնն, և Աստուած հաշուի պիտի անէ՛ր զայն։

— Ա՛հ, կեղծաւորութենէն աւելի գէշ բան չկայ բնաւ, որով մէկն կ'ուզէ առաքինի ձեւանալ, ըսաւ Վադերիս։

— Ինչեղով կը խօսիս, ո՛ր դուստր, վրայ բերաւ Հերոնիմոս։
Վադերիսի խօսքերը լսելու ստեն՝ զայրութի փայլակ մ'անցաւ Նաւավարին դէմքին վրայէն, և ակամայ՝ ինչպէս թէ իր կամքէն զօրաւոր ուժէ մը մղուած՝ արհամարհական կերպով մ'աւելցուց։

— Այո՛, օրիորդ, ամենէն ամօթալի յանցանքն է կեղծաւորութիւնն. և դու որ առաքինութեան դիմակին ներքեւ կը քողարկես չար հոգի մը՝ լաւ պէտք ես գիտնալ զայն։

Վադերիս դեփ-դեղին դարձաւ, և կեցած տեղէն ելլելով՝ լուրջ դէմքով մը մօտեցաւ Նաւավարին և ըսաւ անոր որոշ ձայնով.

— Ինչու կը նախատես զիս։ Ի՛նչ է իմ յանցանքս. իօսէ՛...։

Վադերիսի ձայնն ցնցեց Սարգսի սրտին նեարդները. պապանձած՝ չկրցաւ պատասխանել, և դէմքը ծածկեց ձեռքերովը։

— Երբ, ինչու առաջ ամբաստանեցիր այս կոյսը և հիմայ կը լռես, ըսաւ Հերոնիմոս խիստ կերպով. իօսէ՛, ճերմակ մազդ պէտք է սովորեցուցած ըլլար քեզի՞ որ պէտք չէ ամբաստանել մէկը՝ առանց պատճառը գրուցելու։

— Կը զատնեց նա, աւելցուց Դեկոս, վախնալով որ չըլլայ թէ Նաւավարն մէջտեղ հանէ Վադերիսի ենթադրուած յանցանքը։

— Շուտ ըրէ՛, քսածիդ մեկնութիւնը տուր, եթէ չես ուզիր ստախօս կոչուիլ. չեմ գիտեր որ կուսի մը պատիւն սրբագան է, և Աստուած անողքելի է զայն ոտնակոխ ընողին դէմ, գոչեց Մեկանիս՝ զայրութիւն կայծակներ ցայտելով աչքերէն. յետոյ զորովով մը սեղմեց Վադերիսի ձեռքը, ինչպէս թէ ուզէր սփոփել զառնացեալը։

— Չեմ տեսեր, ըսաւ Սարգիս, տեսայ ես ձեր այն սուրբ կարծածը՝ որ անցնալ օրերը ծածուկ կ'երթար Ապպան ճամբային մօտերը զանուղ առանձին տուն մը՝ զեղանի երիտասարդի մը հետ տեսնելու համար, ուսկից լալով բաժնուցեալ։

Վադերիս սկսաւ հեծկտանքով լալ, և այս լացն իբր նշան մը թուցեաւ անոր խղճի խայթին և ամօթին։

Մեկանիս սոսկումէն դողաց՝ յիշելով որ իրաւընէ՛ր Վադերիս փախստամբ թողուցեր էր հիւանդանոցը երեք ժամու չափ, ուստի ինքն ալ զանիկայ յանցաւոր համարելով՝ մէկդի թողուց անոր ձեռքը։

Վադերիս իսկոյն վեր վերցուց գլուխը, և իր դէմքին վրայ երեւցաւ համալամեալ և ցաւալից արտայայտութիւն մը. խեղճ այս անպատուութիւնը իբր քառութիւն մ'ընդունեցաւ իր անցեալ կեանքին, և Մարկելոսը չմատնելու համար՝ չուզեց յանցանքը վրայէն նետել, այլ միայն ըսաւ.

— Ես անմեղ եմ, և այս տնէս արտաքսուելէս առաջ՝ պիտի օրհնեմ զիս հիւրընկալողը և միայնալ՝ պիտի դառնամ նորէն խեղճութեան

1. Աս կուսան Դեմեաբադէ։ Ս. Հերոնիմոս. Թղ. ԺԸ.

մէջ, որ այլ եւս այնչափ չի տարասփեցներ զիս, որովհետեւ հիմայ հաւատք ունիմ Աստուծոյ վրայ:

— Կեցի՛ր կեցած տեղդ, օրիորդ, ըսաւ Հեւրոնիմոս որ վաղերիային խօսելու ատենը սեւ,ւեռնալ աչքով մը կը նայէր անոր երեսին և գուշակեր էր անմեղութիւնը. կեցի՛ր, և վեր բռնէ գլուխդ: Աստուծոյ և մարդիկներու առջեւ ես անմեղ կը հրատարակեմ գոցել:

Վաղերիա ցնծութեան աղաղակ մը հանեց, և Մելանիա սեղմեց զանիկայ կուրծքին վրայ: Հեւրոնիմոս զինքը անմեղ կը հրատարակէր, նա չէր կրնար խաբուիլ, և Մելանիա ու Ալեկա հաստաւ ապաշէ կը հաւատային անոր խօսքին:

— Այո, Վաղերիա անմեղ է, և դու, ո՞վ պատրիկդ կողոզիտս վարրոն, մաքսասաններդ քու ապշիկդ, գոչեց Միլոս, յանկարծակի նետուելով հաւաքարին առջեւ, որ մէկէն ետ քաշուեցաւ թղզուկին դիմացէն, իւր թէ պապառնալից հսկայ մը տեսած ըլլար, և մագիւրն գլխուն վրայ դիգուած՝ գոչեց:

— Վկերտմիտոս . . . : Վերտումիտոսի ուրուաւ կանին կը հայածէ զիս . . . :

— Կը սխալիս, ես ուրուական չեմ, այլ նոյն ինքն եմ՝ գոր դու ուրիշ ատեն նորէն վերտումիտոս անուանեցիր և ուղեցիր սպաննել: Բայց Աստուած արդար է իր գոտատասաններուն մէջ: Էս անմեղս՝ որ մահացու կերպով վիրաւորուած է՝ կենդանի մնացի, և դու ոճրագործդ՝ խղճի խայթովդ տանջուած՝ օտար երկիրներ թափառական շրջելէն վերջ՝ ծերացած դարձար հայրենիքդ, աղշիկդ ամբաստանելու և վատահամբաւելու համար:

— Կը տես, ես մահ՜ն գաւակ մը միայն ունի, գոչեց հաւաքանէ:

Երբ դու երեսի վրայ թողուցիր ամուսինդ, նա իր արգանդին մէջ կը կրէր աղշիկ գաւակ մէկ, և անկէ վերջը դէտ ապրելով աշխարհք բեւաւ զայն:

Այս տեսարանիս հանդիսատեսներն զարմացած և լուուումունջ մնացեղ էին, վաղերիա չէր կրնար ինքնիրեն գալ ապշուեցնել, և ձեռքերը կ'երկնցներ դէպ իւր հայրը, Բայց չէր համարձակուի մօտենալ անոր՝ վախելով որ կը մերժէ զինքը:

— Ո՛հ, ամենէն անիծուած, ճակտիս վրայ կայէնի նշանով պիտի իշխեմ ես անդունդին մէջ . . . : Զկայ գթութիւն հրէշային հօր մը և ոճրագործ էրկան մը համար, գոչեց Սարգիս լի յուսահատութեամբ:

— Ո՞վ մարդ, անսահման է աստուածային ողորմութիւնն, և յանցեցք մը չկայ՝ որ չքաւուի ապաշխարութեամբ: Ես Աստուծոյ պաշտօնեային՝ կ'ըսեմ քեզի մի՛ յուսահատիր, ըսաւ Հերոնիմոս, յուզուած ծերունային ցաւալից վրնակէն:

— Հայր, մօրս սիրոյն համար ես կը ներեմ քեզի, գոչեց Վաղերիա, մօտենալով Սարգիսի՝ որ ետ քաշուեցաւ, և վերջը շրջագաւառն դողէ մը բռնուելով՝ զգայագրիկ գետին ընկաւ:

Հերոնիմոս և Դեկոս իսկոյն վերուցին գետնէն թալկացած ծերունին, և վերջը ուրիշ տնեակ

մը փոխադրելով՝ հանգչեցուցին անկողնի մը վրայ, ամէն շնաք ընելով որպէս զի արթնցնեն զինքը:

Այս պահուն Վաղերիան տնեկի մէջ անկիւնը քաշուած՝ ծնրադիր կ'աղօթէր շերմեռանդութեամբ: Ագիթանիկ օրիորդ, անցեալ օրերը Աստուծոյ թողութիւն կը հայցէր Մարկեղոսին համար, հիմայ ալ զժամախոթեամբ լեցուած՝ հարկադրուած էր հայցել նոյնը իր ոճրագործ հօրը համար:

Ամենէն աւելի շփոթէր էր Դեկոս՝ որ կ'երթար ու կու գար, ինչ ընելիքը չգիտնալով. և միանգամայն սաստիկ կը ցաւէր Վաղերիան յանցաւոր կարեւորուն վրայ, և կը կատէր Սարգիսի դէմ՝ որ օրիորդը ամբաստանէր էր: Յետոյ նա Ղէնսը մէկ կողմը կանչելով՝ ուղեց տեղեկանալ անկէ Վաղերիայի հօրը պատմութիւնը. Բայց թզուկն պատասխանեց անոր, թէ հոգեվարի մը անկողնին քով երգուընցած էր լուուութիւն պահելու այս մասին:

Անշլան ալ նոյնպէս շատ շփոթէր էր, և հագիւ կցեր էր զողոշոյնը քաշելով վաղերիային քովը գալ, միւրթարեղու զանիկայ իւր փրիստեական քաղցրութեամբ լի խօսքերով:

Ընդհակառակն Մելանիա անխղճով էր, և կը հետեւէր Հերոնիմոսի օրինակին, որ ամիսներն եռանդեամբ օգնութիւններ կը մատուցանէր պառկած հիւանդին:

Գիշերը յառաջանալուն՝ Սարգիս նորէն քիչ մը ինքնիրեն եկաւ, Բայց յանկարծ բռնւեց շերմեռանդով՝ սկսաւ գառաւնցել, ու խառնակիւնը դոր և անկապ խօսքեր հանել բերնէն. մերթ ինքզինքը Ափրիկէի անպատաներուն մէջ կը կարծէր և թեքայիկէ ճգնախորներուն վրայ կը խօսէր, և մերթ բազմախորտիկ սեղանի մը վրայ կ'երեւակայէր ինքզինքը, և զուարթ բարեմաղթութիւն մը կ'արտասանէր կոտորակային ձայնով:

— Միանալ թողուեց՝ զիս ծերուն հետ, ըսաւ Հերոնիմոս:

— Ամէնէն ալ հնազանդեցան. և սուրբ Վարդապետն նստաւ ծերունային անկողնի մօտ, ինչպէս որ շատ ամիսներ առաջ նստեր էր հոգեվար Մարկեղոսին քով:

— Արեւոցի, դուտոր, և համակամէ Աստուծոյ կամքին, ըսաւ Անշլա Վաղերիային:

— Արիւնութիւն չունիմ, պատասխանեց օրիորդն. քիչ մ'առաջ կ'ուզէի ծնրադիր աղօթել, Բայց լրթուեց չբացուեցան, և անկարելի եղաւ ինծի միշտը երկիւք բարձրացնել:

— Աստուծոյ հատարապէս ընդունելի են բարի դիտաւորութիւններն ալ, աւելցուց Մելանիա:

— Արիւնութիւն չունիմ հօրս մահը տեսնելու և համակամելու, վրայ բերաւ Վաղերիան Գրտնէ զանիկայ և նորէն կորսոցնել, և կորսոցնել մահաւանդ իր խղճի խայթէն տանջուած . . . խիստ ծանր է այս:

— Աղօթէ՛, դուտոր, աղօթէ՛ Անոր՝ որ ըսաւ. « Բաղնեցէք, ու պիտի բացուի ձեզի », ըսաւ Անշլա: Գու տարիքիդ ես ալ կը հեծէի հոգեվար մօրս անկողնին քով: Ո՛հ, չկայ հոգին տանջող

այնպէս ծանր ցաւ մը՝ ինչպէս տեսնել հարաւ-
զատ մօր մը տանջուիլը . . . Բժիշկներն զինքը
բոլորովին ձեռքէ թողուցեր էին, և այլ եւս յոյս
չկար մարդկանցի գիտութեանէն: Այն ատեն դի-
մեցին եւս այն գերագոյն Բժշկին՝ որ ամէն ցաւի
համար զեղ մ'ունի, հաւաքողով վստահացայ ա-
ղօթքի զօրութեան վրայ, և ահա մայրս ազա-
տեցաւ . . . Աղօթէ՛ ուրեմն, ո՛վ դուստր, Աս-
տուած կը լսէ քեզի, վասն զի կը լսէ միշտ կրող
ու աղօթող սրտերու պաղատանքի ձայնին:

— Աստուած ամենակալ, աղէ՛ ազատէ՛ հայրս,
և ուզէ որ ես կարենամ քաւել անոր յանցանք-
ները, գոչեց վաղերիս ծունր դնելով:

Մէլանիա, Ասելլա և Դեկոս նոյնպէս ծունր
դրին և իրենց աղօթքը միացուցին վաղերիայի
աղօթքին հետ:

— Դժբախտ կը ննջէ հանդարտօրէն, ըսաւ
Հերոնիմոս, երեւնալով սենեակի սեմին վրայ:

— Շնորհակալ եմ, Աստուած իմ, օրհնեալ ըլ-
լաւ յաիտեանս, գոչեց օրիորդն, երախտազի-
տութեամբ լի աչքն դարձնելով մարմարոտէ իս-
չելութեան մը՝ որ կախուած էր սենեակի պա-
տէն:

— Հիմայ կը ննջէ, վրայ բերաւ Հերոնիմոս,
և դեռ եւս շատ օրեր պէտք պիտի ունենայ հան-
գըտեան, վասն զի եթէ չեմ սխալիր, բանա-
վարտութիւնն խանգարուած է . . . Բայց ո՛ր
ծածկուած է թզուկն: Կ'ուզեմ տեսնել զանկիայ:
Մէլանիա անմիջապէս գնաց փնտրելու Մի-
լոսը, և քիչ վերջը օգնելով բերաւ նա հետը
խեղճ թզուկը՝ որ սաստիկ այլալուծեանէն տկա-
րացած հագուէ կը քալէր:

— Միայնակ թողուցէ՞ք գնեց, ըսաւ Հերոնի-
մոս:

Ամէնքն հեռացան, և Միլոսն այլալուծ Հե-
րոնիմոսի վեհափառ ներկայութեանէ՛ն՝ կ'ուզէր
գետնը անցնիլ:

— Քու խօսքիդ համեմատ՝ Սարգիս կոչուողն
վարրին պատրիկն է ուրեմն, այնպէս չէ՞, հար-
ցուց Հերոնիմոս:

— Այո, նոյն ինքն է, թէ և իր օրինաւոր
որդին Մարկեղոս Ներսէս կը կոչուի՝ իր մօրեղ-
բօրը անուումով, և այսպէս ուզեց կողոզիտի ա-
մուսինն, պատասխանեց Միլոս:

— Կողոզիտ ուրեմն յանցաւոր է:

Միլոս զուրկը ծուցեց, քիչ մ'ատեն մտածկոտ
մնաց, ինչպէս թէ կը վախէր խօսելու. յետոյ
սիրտ ընելով՝ անկեց:

— Այո, յանցաւոր է նա, և իւր դժբախտ
ամուսինն վախնալով որ չըլլայ թէ իր որդիքն՝
շուտ թէ ուշ՝ ինկնան հօր մը ձեռքը, որուն չար
օրինակն կրնար զիրենք ապակիանել, մեռնելէն
առաջ յանձնեց զանոնք իւր եղբօրը, որ և յատ
անհոգութեամբ կատարեց իր խաւամակութեան
պարտքը:

— Ի՛նչ է ուրեմն կողոզիտ վարրոնի յան-
ցանքն:

— Այդ բանը չեմ կրնար ըսել, իմ ըրած հան-
դիսաւոր խոստումս կ'արգելու զիս. բայց եթէ
դու կ'ուզես արձըկել զիս հոգեվար տիկնոջ մը
անկողինն քով ըրած երգումէս՝ այն ատեն ես

կը պատմեմ քեզի վարրոնի ընտանեաց ցաւալի
պատմութիւնը:

Հերոնիմոս լռեց, և մեղմածայն աղօթք մ'ար-
տասանելէն վերջը՝ վրայ բերաւ.

— Իս չեմ կրնար ըսածդ ընել, բայց վաղե-
րիայի և իր յանցաւոր եղբօրը բարոյն համար
եթէ հարկ ըլլայ յայտնել այդ տիտուր գաղտնի-
քը, այն ատեն Սարգսի ժառանգն կրնայ լուծել
քու խոստումդ: Հիմկուհիմայ յուսանք որ կողո-
զիտ վարրին խոստովանութեամբ կը քաւէ իր
յանցանքները: Արդ հանգչէ՛ դու, ո՛վ խեղճ ա-
պերջանիկ, և քունի մէջ փնտռէ վշտերուդ մո-
ռացումը. այսօր բաւական կրեցիր, իւրաքանչ-
իւր օր ունի իւր տառապանքները, և մարդն՝
որ խոստափուկ ստուերի պէս կ'անցնի աշխար-
հիս վրայ՝ զուր տեղ կը խոռվի ու կը յուսա-
հատի:

Թզուկէն բաժնուելէն վերջը՝ Հերոնիմոս պա-
տուիրեց Մէլանիային որ միմիջարէ վաղերիան
և ստիպէ զինքը քիչ մը հանգչելու: Օրիորդն
հնազանդեցաւ, բայց անկարելի եղաւ իրեն աչ-
քերը գոցել: Գիշեր ատեն՝ շերմ արցունքով
թրջեց նա բարձը, և սաստիկ կը տագնաւալէր՝
մտածելով իր հօրմէն ամբաստանուելուն վրայ:
Հերոնիմոս և Դեկոս մինչեւ առաւօտ հսկեցին
կողոզիտի սնարին քով, որ խոր թմրութեան
քունէ մը ընտում՝ այնպիսի խեղճ վիճակի մը
մէջ ընկաւ՝ որ վախ կու տար թէ քիչ ատենէն
այնպէս մը պիտի քնանար՝ որ մէկ մ'ալ վեր-
ջին դատաստանին օրը պիտի արթնանար:

Շարաշարիկի

Մ Ա Ր Ա Ն Օ Ջ Ա Թ Ը

Այս տունին մէջ, որուն սեմին վայրահակ
էր օր կու լայ ուռնաին,
Խոսք զբարձր կենաց մը թորգամ՝ գեղընկէ՛
Առանձն մեղան հոն թարմ հարսեր՝ որ լցոյին
Հետ արթնեցած, վարդենիի պէս հազուած՝
Աշխատեցան, կամ կըրեցին սափորով,
Կամ գոլբերով հորը ջուրի զընացին:
Ատեն մ'անոր զըրան առէն նշատեցաւ
Ծերուկն, և թմրե ծուկնբրուն մէջ առած,
Առամեց զըրգը՝ Արուսազդի, վահագնի,
Սերոյ հօգուել տեղալով
վերջին ազնի: Քաջգորգը խոշ օրերուն.
Կամ՝ իրկուան՝ տեսաւ անցիւրն առնելէն
Հարուստ հօտին՝ զոր իր որդին լեռնէն վար՝
Դեպ ի փարսի կը բըլէր.
Իւ ծեր ուռնկերը բացած՝
Ուխտեցրուն բուրկն բարկ հաղ հընեց՝
Որհնելով թին և ընտիր ցեղը անոնց:
Ատեն մ'եր ան . . .